

KINNITATUD

{Kelle} {reg kpv} käskkirjaga nr {viit} „{Pealkiri}“

LISA

Konkursi läbiviimise ja taotluste esitamise kord

Siseministerium kuulutab välja projektikonkursi taastava õiguse ja mittekarakteristlike meetodite rakendamiseks konfliktide, korra- ja õigusrikkumistele (edaspidi *rikkumised*) reageerimisel.

Konkursi eesmärk on leida partner, kes viib projekti ellu ühel ja/või teisel alljärgneval suunal:

1. katsetada politseis uusi ja laiendada olemasolevaid taastava õiguse ja mittekarakteristlike meetodeid alaealiste rikkumistele reageerimisel;
2. katsetada taastava õiguse meetodeid kogukonnas asetleidvatele rikkumistele reageerimisel.

Projekti tegevuste elluviimiseks on ettenähtud riigieelarvelised vahendid 90% projekti kogumaksumusest, 10% projekti kogumaksumusest peab moodustama taotleja omafinantseering. Projekti kogumaksumuse pakub taotleja koos põhjendatud eelarveprognoosiga.

Projektitoetuse kasutamise aeg on august 2016 kuni detsember 2017.

Taotluste esitamise tähtaeg on 11.juuli 2016. aasta kell 23.59.

Kontaktisik on Siseministeriumi korrakaitse- ja kriminaalpoliitika osakonna nõunik Kadri Ann Salla (e-post kadriann.salla@siseministerium.ee, tel 612 5213).

ITAUST

Siseturvalisuse arengukava 2015–2020¹ turvalise kogukondade programmi „Ohtude, süütegude ja õnnetuste ennetamine“ meetme tegevusteks on muuhulgas politseis alaealiste rikkumistele reageerimisel taastava õiguse ja mittekarakteristlike meetodite rakendamise juhtprojekti ning kogukondliku lepituse meetodi juhtprojekti käivitamine.

Käesolev konkurss on ellu kutsutud nimetatud tegevustega seoses ning viiakse läbi kahes alasuunas: esimene neist keskendub alaealiste suhtes taastava õiguse² ja mittekarakteristlike meetodite rakendamisele politseis ning teine kogukonnas asetleidvatele rikkumistele. Taotleja võib esitada ühe projekti, mis katab mõlemat alasuunda.

¹ Leitav veebis <https://www.siseministerium.ee/et/stak>

² Ülevaade taastava õiguse mõistest ja meetoditest on leitav kriminaalpoliitika veebis www.kriminaalpoliitika.ee

Esimese alasuuna projekti sisuks on katsetada politseis uusi ning laiendada olemasolevaid taastava õiguse ja mittekariistuslikke meetodeid alaealiste rikkumistele reageerimisel. Selleks on eelkõige vaja tõsta politsei kompetentsi (sh metoodilist) taastava õiguse lähenemise ja mittekariustuslike meetodite (nt hoiatus, jõustav vestlus³) kasutamiseks. Lisaks tuleb laiendada kahju hüvitamise ja heastamise ning lepitamise praktikad, vajadusel ka teiste asjakohaste meetodite kasutamist⁴. Projekti elluviimisesse peab kaasama politseinikud, vajadusel ka ohvriabi-, lastekaitse- ja sotsiaaltöötajad ning muud spetsialistid. Projekti tegevused peavad olema suunatud sellele, et spetsialistidel oleks valmisolek meetodeid rakendada ning teadmised ja oskused alaealiste mõjutamiseks taastaval ja mittekariustuslikel viisidel (nt koolitused, seminarid, õppevisiidid). Sobivate ja tõhusate meetodite ja nende kasutamise korraldus kirjeldatakse vastavas mudelis, mis hõlmab ka meetodite valiku hindamist ja kriteeriume erinevate meetodite rakendamiseks (sh eristades süüvõimetuid ja süüvõimelisi alaealisi).

Teise alasuuna projekti sisuks on katsetada taastava õiguse meetodeid kogukonnas asetleidvatele rikkumistele reageerimisel ning tõsta seeläbi kogukonna enda võimekust ning ametkondade tõhusust kogukonna probleemide lahendamisel. Taastava õiguse meetodeid võib kasutada nii politseisse jõudnud juhtumites, kui ka koolis, peretülides, töökohal või naabruskonnas asetleidvates rikkumistes. Esmalt on vaja teiste riikide kogemusele ja praktikale tuginedes välja selgitada, millised taastava õiguse meetodid (nt lepitus, erinevad ümarlaua - *conferencing* - meetodid) ja mil viisil oleksid asjakohased ja kuidas need vastavad Eesti vajadustele ja võimalustele⁵. Selleks tuleb luua Eestile sobiv taastava õiguse mudel, mis kirjeldab taastava õiguse põhimõtteid ja nende rakendamise viise (kriminaal-, väärteo- ja tsiviilasjad), samuti meetodeid ja nende rakendamise korraldust (sh rakendajad) ning eeldatavat mõju. Mudelit tuleb katsetada (st lahendada rikkumisi taastava õiguse meetoditega) ja hinnata selle tulemusi, misjärel kavandatakse tegevused taastava õiguse meetodite juurutamiseks. Projekti elluviimisesse peab kaasama ametkondade ja kogukonna liikmeid, et tagada nende valmisolek, teadmised ja oskused taastava õiguse meetodeid rakendada või neis osaleda.

Mõlema alasuuna projektides tuleb projekti lõpuks teaduslikku metoodikat kasutades läbi viia analüüs, mis hindab meetodite rakendamist ja tulemusi. Rakendamise hindamiseks uuritakse muu hulgas, kuidas meetodeid ellu viidi, millised ressursid selleks kulusid, kas rakendamine vastas plaanitule ja kui rahul meetoditega ollakse (nt kannatanute ja süüdlaste rahulolu näitajad). Tulemuste hindamiseks uuritakse muu hulgas, kas eesmärgid on saavutatud ning milliste sihtrühmade jaoks oli tegevus kõige tulemuslikum.

Partnerit nõustab ja suunab projekti elluviimisel Siseministerium koos Politsei- ja Piirivalveameti ja Sisekaitseakadeemiaga.

---

³ Jõustavat vestlust (*empowering conversations*) viib läbi nt Norra politsei ennetava meetmena alaealise ja tema vanemaga.

⁴ Uued suunad alaealiste õigusrikkumistele reageerimisel on toodud Alaealise mõjutusvahendite seaduse kehtetuks tunnistamise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuses, leitav veebis <http://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/036e6043-5b8e-42d7-b395-845eefec63b6#65C5zTMB>

⁵ Siseministeriumi tellimisel valmib Sisekaitseakadeemial 1.6.2016 analüüs menetlus- ja kohtueelse lepituse laiendamise võimalustest Eestis.

II KONKURSI TINGIMUSED

1. NÕUDED TAOTLEJALE

- 1.1 Taotleja peab olema Eesti Vabariigis registreeritud mittetulundusühing, sihtasutus või avalik-õiguslik juriidiline isik, kellel on projekti elluviimiseks vajalikud õiguslikud eeldused, teadmised, oskused ja kogemused ning kes on organisatsiooniliselt võimeline projekti ellu viima.
- 1.2 Partneriks ei saa taotleja, kes on:
  - 1.2.1 pankrotistunud või likvideerimisel, kui tema tegevuse suhtes on alustatud kohtumenetlust, tema tegevus on peatatud või ta on muus tegevust piiravas olukorras, mis tuleneb riigi õigusaktides sätestatud korrast;
  - 1.2.2 Maksu- ja Tolliameti andmeil maksuvõlglane;
  - 1.2.3 jätnud varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud raha tagasi maksmata või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral jätnud tasumata tagasimaksed ettenähtud tähtajal ja summas;
  - 1.2.4 esitanud taotlemisel valeteavet;
  - 1.2.5 rikkunud eetikaklauslit, st taotleja on püüdnud otseselt või kaudselt (näiteks kolmandate isikute kaudu) saada konfidentsiaalset teavet (näiteks teiste konkursile esitatud projektide kohta) või mõjutada konkursi hindamiskomisjoni.

2. NÕUDED PROJEKTILE

- 2.1 Projekt peab panustama vähemalt ühte kahest alasuunast:
  - 2.1.1 katsetada ja laiendada politseis taastava õiguse ja mittekarakteristlike meetodeid alaealiste rikkumistele reageerimisel;
  - 2.1.2 katsetada taastava õiguse meetodeid kogukonnas asetleidvatele rikkumistele reageerimisel.
- 2.2 Punktis 2.1.1 nimetatud alasuuna projekt peab vastama järgmistele tingimustele:
  - 2.2.1 projekti tulemusena on Politsei- ja Piirivalveametile välja töötatud taastava õiguse ja mittekarakteristlike meetodite rakendamise mudel;
  - 2.2.2 Tartu politseijaoskonnas on katsetatud järgmisi meetodeid:
    - 2.2.2.1. hoiatuse tegemine taastaval viisil (*restorative talk*);
    - 2.2.2.2. kokkuleppe sõlmimine (*contract*);
    - 2.2.2.3. kahju hüvitamine;
    - 2.2.2.4. kahju heastamine;
    - 2.2.2.5. lepitamine;
    - 2.2.2.6. jõustavad vestlused (*empowering conversations*);
    - 2.2.2.7. taotleja võib taotluses ja projekti käigus teha ettepanekuid ka muude meetodite katsetamiseks.
  - 2.2.3 hinnatud on meetodite rakendamist ning tulemuslikkust;
  - 2.2.4 koostatud on juhend- (sh meetoodiline) ja koolitusmaterjalid ning need on politseis kättesaadavaks tehtud;
  - 2.2.5 projekti käigus on meetodite kasutamist laiendatud ka teistesse jaoskondadesse, kus on meetodite rakendamiseks vajalikud täiendkoolitused läbi viidud;

- 2.2.6 projekti sihtrühmaks on rikkumisi sooritanud alaealised, keda saab taastava õiguse ja/või mittekarakteristlike meetoditega mõjutada;
- 2.2.7 projekti elluviimisesse on kaasatud patrull-, noorsoo- ja piirkonnapolitseinikud ning menetlejad, vajadusel ka ohvriabi-, kohaliku omavalitsuse töötajad ja muud spetsialistid, kes rakendavad sihtrühma alaealiste vastavaid meetodeid;
- 2.3 Punktis 2.1.2 nimetatud alasuuna projekt peab vastama järgmistele tingimustele:
  - 2.3.1 projekti tulemusena on välja töötatud Eestile sobiv taastava õiguse põhimõtteid ja meetodeid rakendava kogukonna mudel;
  - 2.3.2 mudelist lähtuvalt on taastava õiguse meetodeid katsetatud vähemalt ühes kogukonnas seal asetleidvate rikkumiste lahendamisel;
  - 2.3.3 hinnatud on meetodite ja mudeli rakendamist ning tulemuslikkust;
  - 2.3.4 esitatud on ettepanekud meetodite ja mudeli laialdasemaks rakendamiseks;
  - 2.3.5 meetodite ja mudeli rakendamiseks on koostatud juhendmaterjalid ja need on avalikult kättesaadavad;
  - 2.3.6 projekti sihtrühmaks on kogukonna liikmed, kelle vahel on tekkinud konflikt või sooritatud korra- või õigusrikkumine;
  - 2.3.7 projekti elluviimisesse on kaasatud ametkondade spetsialistid (nt politseist, koolist, kohalikest omavalitsusest), vabakonna asutused ning teised vajalikud kogukonna liikmed, kes osalevad või võiksid osaleda sihtrühma probleemide lahendamises.
- 2.4 Projekti elluviimisel tuleb kindlustada punktis 2.1 nimetatud alasuundade jätkusuutlikkus, luues projektiga püsiva või pikaajalise lisandväärtuse ning mõju. Samuti tuleb projekti tulemuste alusel pakkuda välja edasised tegevused, sh arendustegevused.

3. NÕUDED PROJEKTI EELARVELE

- 3.1 Projektitoetuse kasutamise periood on 2016. aasta augustist kuni 2017. aasta detsembrini.
- 3.2 Vähemalt 10% abikõlblikest kuludest tuleb katta taotlejal omafinantseeringust ja/või kaasfinantseeringust, mis lisandub taotletavale summale.
- 3.3 Omafinantseeringu katmiseks võib arvestada ka vabatahtlikku tööd, mis võib moodustada kuni 50% omafinantseeringu summast ja peab põhinema miinimumtasu arvutustel, mis on iseloomulik sama töö eest makstavale tasule konkreetses piirkonnas.
- 3.4 Projekti eelarve (vorm 2) peab esitama kõikide projektiga seotud kulude kohta. Kõik kulud peavad olema põhjendatud, läbipaistvad ja detailselt lahti kirjutatud kulukohtade kaupa, see tähendab, et tabelis on esitatud ühikud, kalkulatsioonid ja nende summa. Kulud on põhjendatud, kui need on vajalikud projekti eesmärkide täitmiseks ja tegevuste elluviimiseks ning tagatud on raha mõistlik ja säästlik kasutamine.
- 3.5 Eelarve peab vastama projekti tegevuskavale (vorm 3).

4. TAOTLUSE ESITAMINE

- 4.1 Taotlus tuleb vormistada ja esitada vormil (vorm 1) eesti keeles. Taotluse peab digitaalselt allkirjastama taotleja allkirjaõiguslik isik.
- 4.2 Taotluse sisu ja eelarve peavad olema kooskõlas.

- 4.3 Taotlusvorm ja lisadokumentide vormid on kättesaadavad Siseministeeriumi kodulehel www.siseministeerium.ee/projektikonkursid.
- 4.4 Taotlus koosneb järgmistest dokumentidest:
- 4.4.1 taotlusvorm (vorm 1);
  - 4.4.2 projekti eelarveprognoos (vorm 2);
  - 4.4.3 projekti tegevus- ja ajakava (vorm 3);
  - 4.4.4 elulookirjeldus (vorm 4);
  - 4.4.5 omafinantseeringu kinnitus (vorm 5);
  - 4.4.6 projekti lisadokumendid taotleja valikul (nt tegevuslitsentsid, koolitusload, koolituse läbimist tõendavad tunnistused jms);
- 4.5 Taotlus tuleb esitada elektroonselt e-posti aadressil kadriann.salla@siseministeerium.ee märgusõnaga “Taastava õiguse projektikonkurss”.
- 4.6 Taotluse esitamise tähtaeg on 11.07.2016 kell 23.59.
- 4.7 Konkursi kohta saab küsida lisateavet e-posti või telefoni teel Siseministeeriumi korrakaitse- ja kriminaalpoliitika osakonna nõunikult Kadri Ann Sallalt (e-post kadriann.salla@siseministeerium.ee, tel 612 5213).

5. TAOTLUSTE HINDAMINE

5.1 Hindamisprotseduur

- 5.1.1 Taotlusi menetletakse kahes osas: vormi hindamine vastavalt käesoleva korra punktile 4 ja taotluse sisuline hindamine vastavalt käesoleva korra punktile 5.2.
- 5.1.2 Taotluse vormi hindab Siseministeeriumi ametnik. Kui taotluse vormi kontrollimisel avastatakse puudusi, teatatakse sellest taotlejale ja määratakse tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks antud aja võrra.
- 5.1.3 Tähtaegselt esitatud ja nõuetekohaselt vormistatud taotlusi hindab Siseministeeriumi kantsleri käskkirjaga moodustatud komisjon (edaspidi *komisjon*), kuhu kuuluvad kompetentsed ja taotleja suhtes erapooletud isikud.
- 5.1.4 Komisjonil on õigus nõuda taotluses esitatud teabe põhjendatud selgitamist, piiritlemist või täpsustamist ja teha taotlejale ettepanekuid projekti muutmiseks.
- 5.1.5 Komisjonil on õigus teha ettepanekuid erinevates taotlustes toodud tegevuste ühendamiseks, kui selle tulemusel tekib projekt, mis on suunatud tervikliku punktis 2.1 nimetatud tegevuste elluviimisele.
- 5.1.6 Komisjoni ettepanekud taotluse rahuldamise ja/või rahuldamata jätmise kohta esitatakse Siseministeeriumi kantslerile kinnitamiseks. Siseministeeriumi kantsler otsustab taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise, tagasilükkamise või mitterahuldamise ja see otsus on lõplik.
- 5.1.7 Sobivate taotluste puudumisel on kantsleril õigus jätta taotlused osaliselt või täielikult rahuldamata ning kuulutada välja uus konkurss.
- 5.1.8 Siseministeerium teavitab taotlejat taotluse rahuldamisest või mitterahuldamisest kirjalikult kümne tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates.
- 5.1.9 Enne lepingu sõlmimist peetakse vajadusel taotlejaga läbirääkimisi ning vajaduse korral täpsustatakse projekti sisu ja lepingu tingimusi.

5.2 Hindamiskriteeriumid

- 5.2.1 Taotluste hindamisel arvestatakse projekti eesmärgipärasust (45 punkti), teostatavust (35 punkti), meeskonna pädevust (15 punkti) ja tegevuste jätkusuutlikkust (15 punkti).
- 5.2.2 Eesmärgipärane on projekt, mille tegevused on asjakohased ja vastavad konkursi eesmärkidele, projekt tugineb põhjendatud vajadusele arvestades sihtrühma eripära, arengukavasid, samuti läbiviidud uuringuid ning milles on välja toodud sihtrühmale avaldatav mõju.
- 5.2.3 Projekt on teostatav, kui taotleja on võimeline seda ellu viima ja tõenäoliselt jõuab plaanitud tulemuseni. Eelistatakse projekte, mis on kulutõhusad ja mille eesmärgid on realistlikud, plaanitavad tegevused ja kulutused lähtuvad projekti sihtrühma vajadustest, on selgelt määratletud ja vajalikud projekti eesmärgi täitmiseks, milles on näidatud meeskonnaliikmete rollijaotus vastavalt pädevusele ning projekti elluviimise ja selle tulemuste mõõtmise meetodid.
- 5.2.4 Projekti meeskonna pädevus väljendub professionaalsetes teadmistes ja oskustes ning varasemate kogemuste olemasolus sarnaste projektide elluviimisel, ekspertide puhul ka heades teadmistes ja praktilises kogemuses valdkonna eksperdi või praktikuna.
- 5.2.5 Projekti tegevused on jätkusuutlikud, kui projekt loob püsiva või pikaajalise lisandväärtuse ning projekti mõju kestab peale projekti lõppemist ja/või projekti raames toodetud materjalid on hiljem kättesaadavad ja rakendatavad.

6. TOETUSE KASUTAMINE

6.1 Toetuse väljamaksmine

- 6.1.1 Toetuse rahuldamise otsuse alusel saadab Siseministeerium taotlejale allkirjastamiseks toetuse kasutamise lepingu.
- 6.1.2 Siseministeeriumil on õigus loobuda lepingu sõlmimisest, kui taotleja ei ole ühe kuu jooksul allkirjastamiseks saadetud lepingut allkirjastanud.
- 6.1.3 Partnerile makstakse toetus välja kahes osas vastavalt projekti tekkepõhisele eelarvele: esimene osa 2016. aasta kuludeks makstakse välja 10 tööpäeva jooksul pärast lepingu allkirjastamist mõlema osapoole poolt ja teine osa 2017. aasta kuludeks peale vahearuaude vastuvõtmist.
- 6.1.4 Partner esitab toetuse kasutamise kohta vahearuauded ja lõpparuande. Täpsem aruannete esitamise kord sätestatakse partneriga sõlmitavas lepingus.
- 6.1.5 Projekti raames võib katta ainult abikõlblikke kulusid, mis peavad olema eelarves detailselt lahti kirjutatud, vastama toetatava tegevuse eesmärkidele ja tegevustele ning olema vajalikud ja põhjendatud.
- 6.1.6 Projekti abikõlblikud kulud on:
  - 6.1.6.1 projekti tööjõukulud – projektimeeskonna töötasud ning nendega kaasnevad seadusega ettenähtud maksud. Töötasude planeerimisel lähtutakse partneri tasustamise tavadest;
  - 6.1.6.2 projektimeeskonna transpordikulud tingimusel, et need on kooskõlas projekti eesmärkide saavutamise ja;
  - 6.1.6.3 kulud, mis on otseselt seotud projekti rakendamisega ja mille partner eristab vastavalt raamatupidamistavale ja oma tavapärastele sise-

- eeskirjadele projekti kuludena, ja mida saab seetõttu otse projekti kuludena kirjeldada;
- 6.1.6.4 tarvikute- ja väikevahendite kulud, tingimusel, et need on projektiga selgelt seotud ja rahaliselt eristatavad;
  - 6.1.6.5 riigieelarvelise toetuse lepinguga kehtestatud nõudmistest otseselt tulenevad kulud, sh avalikustamise ja informatsiooni levitamise kulud, projekti tegevuste hindamise ja auditiga seotud kulud, materjalide tõlkimise ja paljundamise kulud.
  - 6.1.7 Projekti mitteabikõlblikud kulud on:
    - 6.1.7.1 intress võlalt, võla teenindamise tasud ja viivised;
    - 6.1.7.2 finantstehingute tasud ja muud finantskulud, välja arvatud riigieelarvelise toetuse lepinguga kaasnev finantsteenuse kulu;
    - 6.1.7.3 kahjum valuutakursi muutustest;
    - 6.1.7.4 kulud, mis kaetakse muudest allikatest;
    - 6.1.7.5 trahvid, rahalised karistused ja kohtuvaidluste kulud;
    - 6.1.7.6 muud tegevuste elluviimise seisukohast põhjendamatud ja ebaolulised kulud (nt pangakaardi hooldustasud jms);
    - 6.1.7.7 sularahas tehtud arveldused, mida ei ole võimalik kulu- ja maksedokumentidega tõendada.
  - 6.1.8 Kõik projekti käigus tekkinud kulud peavad olema tõendatud arvete või võrdväärset tõendusväärtust omavate raamatupidamisdokumentidega.